

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3354/2024
05.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, др Илије Зиндовића, Зорана Хацића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Марко Радовић, адвокат из ..., против тужене „Пољопривредне школе“ Бачка Топола, коју заступа Правобранилаштво АПВ, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3172/22 од 11.08.2022. године, у седници већа одржаној 05.12.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3172/22 од 11.08.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ: пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3172/22 од 11.08.2022. године и пресуда Основног суда у Суботици, Судска јединица у Бачкој Тополи П1 128/22 од 09.06.2022. године, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиљи за период од 01.05.2018. године до 30.04.2021. године исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и на име накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора, појединачно опредељене износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате и **ОДБИЈА** захтев тужиле за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилца да туженој накнади трошкове целог поступка од 63.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици, Судска јединица у Бачкој Тополи П1 128/22 од 09.06.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужиљи за период од 01.05.2018. године до 30.04.2021. године исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада појединачно опредељене износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи

за период од маја 2018. године до априла 2021. године исплати на име накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора, појединачно одређене износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име трошкова парничног поступка исплати 64.700,00 динара. Ставом четвртим изреке, странке су ослобођене плаћања судске таксе.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3172/22 од 11.08.2022. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложила да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији тужене, ради уједначавања судске праксе о праву запослених у основним и средњим школама на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на основу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) – у даљем тексту: ЗПП, па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. ЗПП и оценио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужиља је у спорном периоду била у радном односу код тужене на радном месту ... са коефицијентом 6,30. Тужена је у спорном периоду тужиљи обрачунавала зараду множењем коефицијента радног места и прописане основице, након чега је целокупно обрачунату зараду са увећањима и накнадама упоређивала са мнималном зарадом и по потреби вршила допуну до износа приближном минималној заради. У спорном периоду тужена у обрачунским листама тужиљи није исказивала накнаде за исхрану у току рада и регреса као посебно обрачунску ставку. Висина припадајућих накнада исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора утврђени су спрам присуства на раду и најповољнијих критеријума према ПКУ за јавна предузећа у комуналној делатности на територији РС.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев и обавезали тужену да тужиљи исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за спорни период, јер су закључили да у износу минималне зараде не може да буде садржана накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, независно од чињенице што је чланом 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и

регреса за коришћење годишњег одмора. По становишту нижестепених судова, у ситуацији када је плата тужиље обрачуната на прописани и уговорен начин износила мање од минималне нето зараде следи да тужена тужиљи при исплати зараде није исплатила накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право.

Чланом 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ бр. 88/17...6/20), прописано је да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Чланом 1. став 1. тачка 3. Закона о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) прописан је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе. Чланом 3. став 1. истог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Чланом 4. став 1. истог закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Чланом 20. став 1. Посебног Колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, број 21/15 и 92/20), прописани су елементи за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом, а ставом 2. да уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијената из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, нижа од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на горе описан начин, исплаћује се у висини минималне зараде.

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), чланом 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, и то, између осталог за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. тог члана закона, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе Закона о раду примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није друкчије одређено, на основу члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Чланом 2. став 1. тачка 1. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун и исплату запослених из члана 1. ове Уредбе, који се примењују на запослене у основном образовању.

Тужилца је запослена код тужене, са којих разлога се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. С обзиром на то да посебан закон (Закон о платама у државним органима и јавним службама) прописије да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15, 92/20) није прописано право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, који није прописан ни претходно важећим Посебним колективним уговором („Службени гласник РС“, бр. 12/09). Када се има у виду све напред наведено, следи да су примања по основу накнада за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржани у коефицијенту, као једном од елемената плате, са којих разлога не постоји правни основ за остваривање предметног права тужилца садржан било у општем било у посебном акту. Стога, супротно закључивању нижестепених судова, неосновани су захтеви тужилца, с обзиром да су накнаде на име трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржане у коефицијенту њене плате, а то што је тужилци у спорном периоду исплаћивана минимална зарада је без утицаја на другачију одлуку.

Из изложених разлога, Врховни суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Тужена је успела у поступку по ревизији, па јој припада накнада трошкова парничног поступка према опредељеном захтеву законског заступника, сагласно члану 162., у вези са чланом 165. став 2, 153. став 1. и 154. ЗПП и то на име одговора на тужбу 9.000,00 динара, на име састава две жалбе по 18.000,00 динара и састава ревизије 18.000,00 динара, на основу важеће Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић